

lacosamidu (antiepileptikum) a tropisetronu (antagonista 5-HT₃ receptoru serotoninu, antiemetikum). V běžné praxi se často používá široké spektrum dalších léčiv ze skupiny antidepresiv, analgetik, kanabinoidů až po opioidy (tramadol), jedná se však o léčbu „off-label“.

Závěr

Fibromyalgie nadále zůstává diagnostickým i terapeutickým oříškem. Ani mezi experty není na onemocnění shoda a ti často zastávají přímo protichůdné názory, včetně toho, že fibromyalgie neexistuje. Realita je však odlišná, konfrontace s pacientem s tímto onemocněním v ambulancích není vzácná. Fibromyalgie se dnes pokládá za neuro-

logické onemocnění a v jeho léčbě se používají léky, se kterými jsou neurologové lépe obeznámeni než revmatologové. Je proto logické, že by pacienti s tímto onemocněním patřili spíše do péče neurologů nebo algeziologů. Tomu nahrává i fakt, že podle poslední klasifikace nemocí (MKN-11) fibromyalgie již nepatří mezi revmatické choroby. Již před 16 lety prohlásil známý americký internista profesor Griffing, že péče o pacienty s fibromyalgií patří neurologům, protože fibromyalgie je neurologické onemocnění (36). Od té doby se v problematice péče o pacienty u nás ani ve světě nic nezměnilo. Doufám, že nepotrvá dalších 16 let, než se pacienti s fibromyalgií dostanou ke specialistům, ke kterým patří.

PROHLÁŠENÍ AUTORŮ: Prohlášení o původnosti: Publikace byla zpracována s využitím uvedené literatury a nebyla publikována ani zaslána k recenznímu řízení do jiného média. **Střet zájmů:** Žádný. **Financování:** Ne. **Poděkování:** N/A. **Registrace v databázích:** N/A. **Projednáni etikou komisí:** N/A.

LITERATURA

- Cohen H. Controversies and challenges in fibromyalgia: a review and a proposal. *Ther Adv Musculoskelet Dis.* 2017;9(5):115-127.
- Varrassi G, Rekasina M, Perrot S, et al. Is Fibromyalgia a Fashionable Diagnosis or a Medical Mystery? *Cureus.* 2023;15(9):e44852.
- Gowers WR: Lumbago: its lessons and analogues. *BMJ* 1904, i:117-121.
- Graham W. The fibrositis syndrome. *Bull Rheum Dis.* 1953;3(8):33-4.
- Inanici F, Yunus MB. History of fibromyalgia: past to present. *Curr Pain Headache Rep.* 2004;8(5):369-78.
- Bannwarth B, Blotman F, Roué-Le Lay K, et al. Fibromyalgia syndrome in the general population of France: a prevalence study. *Joint Bone Spine* 2009;76(2):184-187.
- Perrot S, Vicaud E, Servant D, Ravaud P. Prevalence of fibromyalgia in France: a multi-step study research combining national screening and clinical confirmation: The DEFI study (Determination of Epidemiology of Fibromyalgia). *BMC Musculoskelet Disord.* 2011;12:224.
- Häuser W, Hausteiner-Wiehle C, Henningsen P, et al. Prevalence and overlap of somatic symptom disorder, bodily distress syndrome and fibromyalgia syndrome in the German general population: A cross sectional study. *J Psychosom Res.* 2020;133:110111.
- Wolfe F, Brähler E, Hinz A, Häuser W. Fibromyalgia prevalence, somatic symptom reporting, and the dimensionality of polysymptomatic distress: results from a survey of the general population. *Arthritis Care Res (Hoboken).* 2013;65(5):777-85.
- Mas A, Carmona L, Valverde M, et al. Prevalence and impact of fibromyalgia on function and quality of life in individuals from the general population: results from a nationwide study in Spain. *Clin Exp Rheumatol.* 2008;26(4):519-526.
- Branco JC, Bannwarth B, Failde I, et al. Prevalence of fibromyalgia: a survey in five European countries. *Semin Arthritis Rheum.* 2010;39:448-453.
- Walitt B, Nahin RL, Katz RS, Bergman MJ, Wolfe F. The Prevalence and Characteristics of Fibromyalgia in the 2012 National Health Interview Survey. *PLoS One.* 2015;10(9):e0138024.
- Nijs J, George SZ, Clauw DJ et al. Central sensitisation in chronic pain conditions: latest discoveries and their potential for precision medicine, *The Lancet Rheumatology.* 2021;3(5):e383-e392.
- Nijs J, Malfliet A, Nishigami T. Nociceptive pain and central sensitization in patients with chronic pain conditions: a terminology update for clinicians. *Braz J Phys Ther.* 2023;27(3):100518.
- Albrecht DS, Forsberg A, Sandström A, et al. Brain glial activation in fibromyalgia - A multi-site positron emission tomography investigation. *Brain Behav Immun.* 2019;75:72-83.
- Mosch B, Hagen A, Herpertz S, Diers M. Brain morphometric changes in fibromyalgia and the impact of psychometric and clinical factors: a volumetric and diffusion-tensor imaging study. *Arthritis Res Ther.* 2023;25(1):81.
- Siracusa R, Paola RD, Cuzzocrea S, Impellizzeri D. Fibromyalgia: Pathogenesis, Mechanisms, Diagnosis and Treatment Options Update. *Int J Mol Sci.* 2021;22(8):3891.
- Martínez-Lavín M. Fibromyalgia in women: somatisation or stress-evoked, sex-dimorphic neuropathic pain? *Clin Exp Rheumatol.* 2021;39(2):422-425.
- Kosek E, Cohen M, Baron R, et al. Do we need a third mechanistic descriptor for chronic pain states? *Pain.* 2016;157(7):1382-1386.
- Martínez-Lavín M. Centralized nociceptive pain causing fibromyalgia: an emperor with no cloths? *Clin Rheumatol.* 2022;41(12):3915-3917.
- Martínez-Lavín M. Dorsal root ganglia: fibromyalgia pain factory? *Clin Rheumatol.* 2021;40(2):783-787.
- Buldýs K, Górnicki T, Kalka D, et al. What Do We Know about Nociceptive Pain? *Healthcare (Basel).* 2023;11(12):1794.
- Mariette X. Long COVID: a new word for naming fibromyalgia? *Ann Rheum Dis.* 2024; 2;83(1):12-14.
- Adawi M, Chen W, Bragazzi NL, et al. Suicidal Behavior in Fibromyalgia Patients: Rates and Determinants of Suicide Ideation, Risk, Suicide, and Suicidal Attempts-A Systematic Review of the Literature and Meta-Analysis of Over 390,000 Fibromyalgia Patients. *Front Psychiatry.* 2021;12:629417.
- Pomares FB, Funck T, Feier NA, et al. Histological Underpinnings of Grey Matter Changes in Fibromyalgia Investigated Using Multimodal Brain Imaging. *J Neurosci.* 2017;37(5):1090-1101.
- Wolfe F, Smythe HA, Yunus MB, et al. The American College of Rheumatology 1990 criteria for the classification of fibromyalgia. Report of the Multicenter Criteria Committee. *Arthritis Rheum.* 1990;33(2):160-172.
- Wolfe F, Clauw DJ, Fitzcharles MA, et al. 2016 Revisions to the 2010/2011 fibromyalgia diagnostic criteria. *Semin Arthritis Rheum.* 2016;46:319-29.
- Kaltsas G, Tsiveriotis K. Fibromyalgia. [Updated 2023 Nov 9]. In: Feingold KR, Anawalt B, Blackman MR, et al., editors. *Endotext* [Internet]. South Dartmouth (MA): MDText.com, Inc.; 2000-. Available from: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/books/NBK279092/>
- Goldenberg DL. Diagnosing Fibromyalgia as a Disease, an Illness, a State, or a Trait? *Arthritis Care Res (Hoboken)* 2019;71(3):334-336.
- Kang J, Choi S, Park D, Lee S. Disentangling Diagnosis and Management of Fibromyalgia. *J Rheum Dis.* 2022;29(1):4-13.
- Winslow BT, Vandal C, Dang L. Fibromyalgia: Diagnosis and Management. *Am Fam Physician.* 2023;107(2):137-144.
- Alorfi NM. Pharmacological treatments of fibromyalgia in adults; overview of phase IV clinical trials. *Front Pharmacol.* 2022;13:1017129.
- Migliorini F, Maffulli N, Knobe M, et al. Pregabalin administration in patients with fibromyalgia: a Bayesian network meta-analysis. *Sci Rep.* 2022;12(1):12148.
- Migliorini F, Maffulli N, Eschweiler J, et al. Duloxetine for fibromyalgia syndrome: a systematic review and meta-analysis. *J Orthop Surg Res.* 2023;18(1):504.
- Gupta H, Girma B, Jenkins JS, et al. Milnacipran for the Treatment of Fibromyalgia. *Health Psychol Res.* 2021;9(1):25532.
- Griffing GT. Fibromyalgia is not a rheumatologic disease anymore. *Medscape J Med.* 2008; 25;10(2):47.